SWISS-BULGARIAN Cooperation Programme

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Българо-швейцарска търговска камара
Bulgarian-Swiss Chamber of Commerce

ПРОГРАМА **ДОМИНО 2**

Кратко представяне на задачите на Звеното за координация и взаимодействие към Компонент 1 на програмата, ходът на тяхното изпълнение към момента и следващите стъпки

София, май 2026 г.

Основни компоненти на ДОМИНО 2

Част от втората Швейцарско-българска програма за сътрудничество

Срок на изпълнение до средата на 2029 година

Стратегически фокус:

- Трансформиране на бизнеса в движеща сила;
- Подобрения на системно ниво;
- Разширяване на социалния и регионален обхват;
- Политически решения, базирани на данни;
- Осигуряване на качеството;
- Включване на уязвими групи.

Компоненти:

1. Овластяване на бизнеса и изграждане на капацитет;
   (Изпълнява се от ЗКВ)
2. Подкрепа на ДПОО с изследвания и доказателства;
3. Механизми за осигуряване на качеството на ДПОО;
4. Комуникация и информираност относно ДПОО.

Главна цел и подцели на Компонент 1

Устойчиви партньорства в дуалното професионално образование и обучение

Разработване на механизми за ангажиране на заинтересованите страни и изграждане на устойчиви регионални и местни партньорства, направлявани от бизнеса

Функциониращо Междинно звено (ЗКВ)

Осигуряване на ефективна работа на БШТК като цент-рален координатор.

Изграждане на капацитет

Укрепване на участниците в ДПОО на всички нива (клъстъри, местни координатори).

Модели на движеща сила

Разработване и пилотиране на 5 модела за управление, водени от бизнеса.

Трансфер на швейцарски опит

Адаптиране и трансфер на швейцарски модели за партньорство.

Основен извод от анализа на ресурсите и капацитетите на национално и местно ниво:

Дуалното обучение в България се развива неравномерно – моделът силно зависи от регионалния контекст, икономическата среда и качеството на взаимодействието между участниците.

(Въз основа на комплексна методология, изградена върху комбинация от количествени и качествени проучвания)

По-важни констатации

Осведомеността на бизнеса не гарантира участие

компаниите се сблъскват с пречки като липса на подготвени ученици, недостиг на наставници и административна сложност.

Училищата като цяло разполагат с достатъчен капацитет

за обучение в дуална форма, но много от тях не могат да го прилагат поради ограничен интерес от страна на работодателите

Успешното прилагане изисква силни местни екосистеми

с активни компании, ангажирани училища и редовно сътрудничество

Бъдещият растеж изисква регионална стратегия

която предвижда по-силни стимули за бизнеса, по-добри партньорства и подобрен достъп за учениците чрез финансова и социална подкрепа.

Разминаване между училища и бизнес

Гледната точка на училищата

Основният проблем е **липсата на фирми-партньори**

Гледната точка на бизнеса

Основният проблем е **недостатъчната подготовка и мотивация на учениците**

Предизвикателствата изискват по-добро съгласуване на целите и очакванията, както и по-тясно сътрудничество между страните.

Силата на местните екосистеми

Три ключови компонента на успешната екосистема:

- Успехът е най-голям там, където съществува „критична маса“ от работодатели.
- Функционалната екосистема естествено повишава мотивацията на учениците и качеството на обучението.
- Пресечната точка на тези три елемента създава устойчиво дуално образование

Нужен е системен и координиран подход

Подходът „един размер за всички“ е неефективен; необходима е диференцирана регионална стратегия за справяне с разнообразните предизвикателства в образователния пейзаж на България.

01

Активиране на бизнеса

Финансови стимули, обучение на наставници, намаляване на административните бариери

02

Подкрепа за училищата

Практическо съдействие при изграждане на партньорства с работодатели

03

Засилена институционална роля

Посредничество и координация чрез регионални мрежи и клъстери

*Вместо единен модел – **адаптирани дейности** спрямо потенциала на всяка област.*

Четири групи области по степен на развитие

1. Области с по-силно развита среда за прилагане на дПОО

Налице са по-силна икономическа база, по-видими и по-устойчиви партньорства между професионалните гимназии и работодателите и по-добри условия за надграждане на вече съществуващи практики.

Области: София-град, Стара Загора, Габрово, Софийска област

2. Области с добри предпоставки, но с частично използван потенциал

Икономическата и институционалната среда създават условия за по-широко прилагане на дПОО, но наличният потенциал все още не се превръща в достатъчно широки и устойчиви партньорства.

Области: Пловдив, Варна, Русе, Бургас, Шумен

3. Области с междинен профил на развитие

Налице са отделни действащи елементи на дПОО и известна основа за работа, но развитието остава неравномерно и по-скоро частично.

Области: Плевен, Враца, Пазарджик, Благоевград, Ловеч, Разград, Търговище, Кърджали, Велико Търново, Хасково, Перник, Ямбол, Смолян

4. Области с по-ограничени условия за развитие на дПОО

По-слаба икономическа и/или социална среда, по-ниска активност на местните партньорства и по-ограничени условия за по-бързо разширяване на обучението чрез работа.

Области: Монтана, Видин, Силистра, Добрич, Кюстендил, Сливен

Изграждане на регионален капацитет за прилагане на дПОО

Устойчивото развитие на дуалното професионално образование и обучение изисква регионални механизми, които мобилизират бизнеса, координират участниците и изграждат трайни партньорства.

Областен координатор

Оперативен регионален двигател във всяка област

Клъстер дуално обучение

Регионално партньорство на работодатели

Функции на Областния координатор

Координация

Свързва работодатели, гимназии, РУО, общини и браншови организации; посредничи при регионални проблеми.

Работодателско участие

Идентифицира фирми, представя ползите от дуалното обучение и насърчава участието .

Подкрепа към училищата

Съдейства за намиране на работодатели и съвместно планиране на приема.

Аналитични функции

Събира данни за кадрови дефицити, анализира секторни нужди и подава информация към ЗКВ.

Функции на Клъстерите дуално обучение

Колективен глас

Формулират нуждите от кадри, участват в регионалния план-прием и защитават интересите на работодателите.

Практическо осигуряване

Координират фирмите за обучение в реална работна среда; споделят ресурси и подпомагат малки предприятия.

Устойчивост

Акумулират членски ресурс, кандидатстват по програми и поддържат регионален капацитет след ДОМИНО 2.

Национално представителство

Бъдещо обединение на клъстерите с участие в консултативни органи.

Клъстерите ще са ограничени (до 10) само в силните икономически региони

Учредители и организационни форми на клъстера

Задължително ядро

- Минимум **5–7 работодатели**
- Поне една **работодателска/ браншова организация**
- Поне едно **професионално училище** (може и като партньор)

Допълнително: община, университет, НПО, търговска камара, индустриална зона.

Организационна форма

1	2
Меморандум / ЗЗД Бърз старт без ново юридическо лице	Сдружение (ЗЮЛНЦ) **Препоръчително** — членство, устойчивост, проектно финансиране

Препоръчителен модел за България

Фаза 1 — 2026

Областни координатори във всички области; клъстери в 1–2 силни региона.

Фаза 2 — 2027–2028

Клъстери в макс. 10 силни региона; евентуална регистрация като ЮЛНЦ; координаторът става изпълнителен мениджър.

Фаза 3 — 2028–2029

Национална асоциация на клъстерите; постепенно поемане функциите на ЗКВ.

Ключови изводи

Двата механизма са взаимосвързани

Координаторът и Клъстерът се изграждат поетапно и взаимно се подкрепят.

Приемащата организация е критична

Легитимност, неутралност и капацитет са задължителни условия за успех.

Устойчивост след ДОМИНО 2

Клъстерите акумулират ресурс и поемат регионалните функции самостоятелно.

Координация и взаимодействие

Заключение: Правилната логика

Първо човек

Областен координатор

После мрежа

Клъстери

После институция

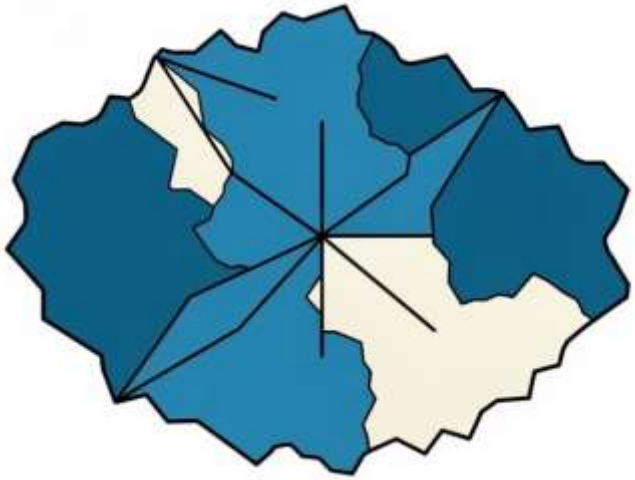
Устойчива структура на национално ниво

Това минимизира риска от празни юридически лица без дейност и изгражда реални структури около активни хора и работодатели.

SWISS-BULGARIAN Cooperation Programme

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Българо-швейцарска търговска камара
Bulgarian-Swiss Chamber of Commerce

Въпроси?

ПРОГРАМА ДОМИНО 2

ЗВЕНО ЗА КООРДИНАЦИЯ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

Българо-швейцарска търговска камара

Васил Радойновски

radoynovski@bscc.bg

www.bscc.bg

0888 420 826